

DATUM
2014-09-29
ERT DATUM
2014-06-27

DIARIENR
2014/132-4
ER BETECKNING
A2014/2355/DISK

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering (SOU 2014:41)

Statskontorets övergripande bedömning

Utredningen har funnit att det alltså bör finnas lagreglerade krav på att arbetsgivare och utbildningsanordnare ska utföra ett arbete med aktiva åtgärder. Enligt utredningen handlar det ytterst om attitydpåverkan där en skyldighet för arbetsgivare och utbildningsanordnare att arbeta med aktiva åtgärder kan vara en faktor som leder utvecklingen framåt. Statskontoret instämmer i utredningens analys i detta avseende.

Statskontorets synpunkter framgår av nedanstående huvudpunkter.

Införande av en konkret arbetsmetod för arbetet kring aktiva åtgärder

Statskontoret har i en utvärdering¹ från år 2011 undersökt effekterna av bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen (2008:567). Statskontoret konstaterade att avsaknaden av konkretion i det praktiska arbetet med aktiva åtgärder har varit en försvårande faktor vad gäller förekomsten av sådana åtgärder.

Utredningen föreslår en skyldighet att använda en arbetsmetod – ett systematiskt arbete med aktiva åtgärder – enligt vilken arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas. Statskontoret anser att det är rimligt att anta att det med introduktionen av en konkret arbetsmetod kommer att bli lättare för arbetsgivare och utbildningsanordnare att arbeta med aktiva åtgärder. Som det påpekas i betänkandet kan en skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder vara en faktor som leder utvecklingen framåt. Det är dock värt att notera att en lagstadgad arbetsmetod och dokumentation kring denna inte utgör en garanti för att faktiska åtgärder vidtas.

¹ *Aktiva åtgärder mot diskriminering – effekter och kostnader* (2011:4).

Gränsdragning mellan statliga myndigheters ansvar på området

I utredningens direktiv har ingått att ta ställning till och föreslå hur tillsynen över regler för aktiva åtgärder ska bedrivas. Utredningen har också haft i uppdrag att ta ställning till hur tillsynen ska förhålla sig till andra myndigheters arbete med dessa frågor.

I Statskontorets utvärdering från 2011 berördes frågan om samverkan mellan Diskrimineringsombudsmannen och andra statliga myndigheter, däribland Arbetsmiljöverket och Skolinspektionen. Statskontoret fann då att gränsdragningen mellan Arbetsmiljöverkets och Diskrimineringsombudsmannens tillsynsuppgifter är otydlig. Detta beror bland annat på utformningen av lagstiftningen på diskriminerings- och arbetsmiljöområdet.

I betänkandet övervägs möjligheten till formella krav på samarbete mellan Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsmiljöverket. Utredningen kommer dock fram till att en sådan lösning inte är lämplig och betonar i stället vinsterna av närmare samarbete mellan myndigheterna än vad som sker i dag. Statskontoret finner att utredningen inte har behandlat frågan om hur Arbetsmiljöverkets och Diskrimineringsombudsmannens tillsynsuppgifter överlappar varandra. Otydligheten mellan de två myndigheternas tillsynsuppgifter kvarstår alltjämt. Den nuvarande situationen, där myndigheterna har ett parallellt ansvar, försvåras ytterligare i och med att Diskrimineringsombudsmannen har begränsade resurser för tillsyn. Ett alternativt sätt att tydliggöra roller mellan myndigheter kan vara att upprätta samverkansavtal.

Utredningen föreslår även att arbete med aktiva åtgärder i skollagsreglerad verksamhet ska regleras i skollagen och att Skolinspektionen blir tillsynsmyndighet. Statskontoret bedömer att utredningens förslag innebär en renodling av de berörda myndigheternas tillsynsuppgifter som kommer att bidra till ett minskat dubbelarbete mellan Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen.

Nedläggning av Nämnden mot diskriminering

Utredningen föreslår att Nämnden mot diskriminering avskaffas och att Diskrimineringsombudsmannen ges rätt att utfärda vitesföreläggande rörande skyldigheten att bedriva ett systematiskt arbete med aktiva åtgärder. Utredningen finner att de ärenden nämnden har att pröva inte kräver kollektivt beslutsfattande. Det framförs även i betänkandet att det torde vara rimligt att en tillsynsmyndighet även har rätt att ingripa när brister upptäckts vid tillsynen.

Statskontoret instämmer i de överväganden som utredningen har gjort vad gäller denna fråga.

Kostnader vad gäller dokumentationskrav

I betänkandet presenteras en kostnadsredovisning rörande utredningens förslag på nya dokumentationskrav. Statskontoret har inte möjlighet att kommentera om utredningens uppskattade kostnader är rimliga. Statskontoret har dock i ovan nämnda utvärdering konstaterat att de uppskattade kostnaderna för aktiva åtgärder varierar stort och är förenade med stor osäkerhet.

Vikarierande generaldirektör Mikael Halápi har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Nejra Milisic, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Mikael Halápi

Nejra Milisic